สลค.
กวค. 329
วันที่ 15 พ.ย 67
เวลา 16.50
ส่ง : กวค.
รับที่ : ธ12412/67
15 พ.ย. 2567 เวลา 16.20 น.

ด่วนที่สุด
ที่ ทส ๐๓๐๖/ ๓ ๓ ๑ ๗

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙๒ ซอยพหลโยธิน ๗ ถนนพหลโยธิน
แขวงพญาไท เขตพญาไท
กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๑ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

เรื่อง มาตรการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี ๒๕๖๘

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๓๐๖/๓๒๐๗ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๗
๒. มาตรการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี ๒๕๖๘
๓. สำเนาคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๔๒๑/๑๕๖๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการเพื่อการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๗

ด้วยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอเรื่อง มาตรการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี ๒๕๖๘ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะให้นำเสนอคณะรัฐมนตรี ได้ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. <u>เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี</u>

นายกรัฐมนตรีมีบัญชาเห็นชอบให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณามาตรการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี ๒๕๖๘ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ จึงเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) เรื่องที่นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลนำเสนอหรือมีคำสั่งให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. <u>ความเร่งด่วนของเรื่อง</u>

เนื่องจากสถานการณ์ฝุ่นละอองจะมีแนวโน้มสูงขึ้นตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนเริ่มจากพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ต่อด้วยภาคกลางและภาคตะวันตก และตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ จะพบในพื้นที่ ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงมีความจำเป็นต้องเตรียมรับมือสถานการณ์ฝุ่นละออง $PM_{2.5}$ และยกระดับการปฏิบัติการก่อนเข้าสู่สถานการณ์วิกฤต เพื่อป้องกันผลกระทบสุขภาพอนามัยของประชาชน และเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีโดยด่วนต่อไป

๓. สาระสำคัญ...

๓. <u>สาระสำคัญและข้อเท็จจริง</u>

๓.๑ สถานการณ์ฝุ่นละออง $PM_{2.5}$ โดยเฉพาะพื้นที่ ๑๗ จังหวัดภาคเหนือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคตะวันตก จะมีแนวโน้มสูงขึ้นในช่วงปลายปีต่อเนื่องถึงต้นปีเป็นประจำทุกปี โดยมีแหล่งกำเนิดและกิจกรรมในพื้นที่ ได้แก่ ไฟป่า การเผาในพื้นที่เกษตร หมอกควันข้ามแดน การจราจรและขนส่ง โรงงานอุตสาหกรรม ประกอบกับสภาพอุตุนิยมวิทยาช่วงต้นปีความกดอากาศสูงทำให้อากาศปิด ลมสงบ ส่งผลให้เกิดการสะสมของฝุ่นละอองในพื้นที่เกินมาตรฐาน

๓.๒ มาตรการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี ๒๕๖๘ กำหนดขึ้นภายใต้กรอบแนวคิด การเตรียมการรับมือล่วงหน้าให้เร็วขึ้น วิเคราะห์จัดทำพื้นที่เสี่ยงการเผาเสี่ยงฝุ่น (Risk Map) ควบคุมพื้นที่แบบมุ่งเป้าพื้นที่ป่าแปลงใหญ่กลุ่มป่ารอยต่อไฟ ยึดพื้นที่ที่มีปัญหาเพื่อยกระดับปฏิบัติการของภาครัฐแบบข้ามเขตป่าและเขตปกครอง บริหารไฟในพื้นที่เกษตรช่วงการเก็บเกี่ยวภายใต้ระบบการลงทะเบียนให้รางวัลกับคนทำดีเพื่อสร้างแรงจูงใจ และบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำผิดตามหลัก PPP ใช้หลักการเจรจากับประเทศเพื่อนบ้านก่อนเริ่มหมอกควันข้ามแดน มีระบบงบประมาณที่ยืดหยุ่น ใช้การสื่อสารที่รวดเร็วตรงประเด็น ทันเหตุการณ์ เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย มีตัวชี้วัดที่คำนึงถึงผลกระทบต่อประชาชน ทั้งนี้ มาตรการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี ๒๕๖๘ จะมีการวางแนวปฏิบัติทั้งในระดับประเทศ ระดับกลุ่มพื้นที่ (Cluster) และระดับจังหวัด รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๓.๓ สาระสำคัญของมาตรการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี ๒๕๖๘ สรุปดังนี้

๓.๓.๑ กำหนดพื้นที่และเป้าหมายการปฏิบัติการ ยกระดับจากปี ๒๕๖๗ โดยลดพื้นที่เผาไหม้พื้นที่ป่า ร้อยละ ๒๕ พื้นที่เกษตร ร้อยละ ๑๐ - ๓๐ พื้นที่เมือง ควบคุมการระบายฝุ่นจากยานพาหนะและโรงงานอุตสาหกรรมให้ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบ ร้อยละ ๑๐๐ ผลลัพธ์คุณภาพอากาศ ค่าเฉลี่ยฝุ่นละออง $PM_{2.5}$ ลดลงร้อยละ ๕ - ๑๕ ควบคุมค่าเฉลี่ยฝุ่นละออง $PM_{2.5}$ ๒๔ ชั่วโมงสูงสุดเฉลี่ยไม่เกินค่าที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ และลดจำนวนวันที่ฝุ่นละออง $PM_{2.5}$ เกินมาตรฐานลงร้อยละ ๕ - ๑๐

๓.๓.๒ การปฏิบัติการภายใต้มาตรการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี ๒๕๖๘ ประกอบด้วย

๑) ระยะเตรียมการ จัดทำแผนที่เสี่ยงการเผา Risk Map แผนปฏิบัติการจัดการไฟป่าตามห้วงเวลา แผนบริหารจัดการเชื้อเพลิง ข้อมูลพื้นที่ที่ทำการเพาะปลูกเสี่ยงเผา และข้อมูลเกษตรกรรายจังหวัด

๒) การจัดการไฟในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ป่าสงวนแห่งชาติ และพื้นที่ทำประโยชน์อื่นในพื้นที่ป่า โดยตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด/จุดเฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยง ชุดดับไฟป่า บริหารจัดการเชื้อเพลิง ประกาศจำกัดการเข้าพื้นที่ป่าและพื้นที่ที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยง การใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชุมชนโดยไม่เผา รวมถึงพื้นที่เกษตรกรรมในที่ดินของรัฐ และมุ่งเน้นการเปลี่ยน การปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นพืชแบบผสมผสาน

๓) การจัดการไฟในพื้นที่เกษตร โดยประกาศขึ้นทะเบียนเกษตรกรที่จำเป็นต้องใช้ไฟและบริหารจัดการไฟในพื้นที่เกษตรเท่าที่จำเป็นและมีการควบคุม ควบคุมอ้อยไฟไหม้เข้าโรงงาน หากฝ่าฝืนถูกบังคับใช้กฎหมาย ตัดสิทธิความช่วยเหลือจากภาครัฐ ไม่ให้สิทธิหรือเพิกถอนสิทธิ ส.ป.ก./นิคมสหกรณ์ กับเกษตรกรที่ไม่ร่วมมือ รวมถึงช่วยเหลือเกษตรกรปรับรูปแบบการผลิต และออกมาตรการสิทธิและประโยชน์ให้เกษตรกรที่ไม่เผา

๔) การควบคุม...

๔) การควบคุมฝุ่นละอองในเขตเมือง ออกประกาศห้ามรถบรรทุกขนาดใหญ่เข้าเขตเมืองช่วงวิกฤต สนับสนุนการเดินทางโดยขนส่งสาธารณะ มีนโยบายปรับลดอัตราค่าโดยสารในช่วงวิกฤต เร่งรัดเปลี่ยนรถ ขสมก. เป็นรถไฟฟ้า ตรวจจับรถยนต์ควันดำ รถบรรทุก พื้นที่ก่อสร้าง ผู้ทำผิดวินัยจราจร โดยปรับสูงสุด ตรวจบังคับใช้กฎหมายโรงงานอุตสาหกรรมและสถานประกอบกิจการอย่างเข้มงวด ควบคุม/จับกุม ผู้ลักลอบเผาในเขตชุมชนและริมทาง

๕) การจัดการหมอกควันข้ามแดน ส่งเสริมการผลิตและการค้าสินค้าเกษตรแบบไม่เผา จัดการหารือระดับรัฐมนตรีก่อนเริ่มฤดูหมอกควัน ตั้งศูนย์ข้อมูลและศูนย์บัญชาการเฝ้าระวัง ควบคุมและดับไฟในประเทศเพื่อนบ้าน

๖) การบริหารจัดการภาพรวม เร่งรัดการของบกลางสนับสนุน ให้สิทธิประโยชน์กับภาคเอกชน ยกระดับการบังคับใช้กฎหมาย ประกาศกำหนดพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ ประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติฝุ่นละออง $PM_{2.5}$ มีนโยบายการ Work From Home ดำเนินมาตรการด้านสาธารณสุขที่เข้มข้น ยกระดับการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ทั้งระดับประเทศ ระดับจังหวัด พื้นที่เสี่ยงและช่วงเวลาวิกฤต

๓.๔ กลไกการบริหารจัดการของมาตรการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี ๒๕๖๘ มี ๓ ระดับ ได้แก่ (๑) ระดับชาติ โดยคณะกรรมการอำนวยการเพื่อการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศที่มี นายประเสริฐ จันทรรวงทอง รองนายกรัฐมนตรี กำกับดูแลกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานกรรมการ ทำหน้าที่เสนอแนะนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า การเผาในที่โล่ง หมอกควันและฝุ่นละออง $PM_{2.5}$ ควบคุม กำกับ เร่งรัด ติดตามการดำเนินงานของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (๒) จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันระดับภาค โดยมีแม่ทัพภาคที่รับผิดชอบพื้นที่ เป็นผู้อำนวยการศูนย์ ทำหน้าที่อำนวยการและบูรณาการ การป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและดับไฟ โดยเฉพาะในพื้นที่รอยต่อระหว่างจังหวัด และ (๓) ศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ระดับจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน มีหน้าที่อำนวยการและบูรณาการแก้ไขปัญหาฝุ่นละออง ทั้งการจัดการไฟในป่า การตรวจสอบ กำกับควบคุมการประกอบกิจการ กิจกรรมที่ก่อหรืออาจก่อให้เกิดปัญหาภาวะมลพิษทางอากาศที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน เพื่อเชื่อมโยงนโยบายไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่มีการบริหารจัดการแบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งนายกรัฐมนตรี ได้ลงนามในคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๔๒๑/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๗ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

๓.๖ การขับเคลื่อนมาตรการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี ๒๕๖๘ มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการสนับสนุนงบประมาณให้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งในพื้นที่ป่าและพื้นที่เกษตร เสริมจากงบประมาณประจำที่มีอยู่ซึ่งไม่เพียงพอในการป้องกันและเผชิญเหตุในช่วงสถานการณ์ฝุ่นละออง คณะกรรมการอำนวยการเพื่อการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศ ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ มติเห็นชอบในหลักการโครงการที่มีความจำเป็นต้องขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ และมอบหมายให้หน่วยงานดำเนินการให้เป็นไปตามกรอบการพิจารณาโครงการของสำนักงบประมาณ และเสนอต่อสำนักงบประมาณตามขั้นตอนและระเบียบต่อไปโดยเร่งด่วน เพื่อให้ทันต่อห้วงการเข้าสู่สถานการณ์ฝุ่นละออง

๔. ประโยชน์...

๔. <u>ประโยชน์และผลกระทบ</u>

มาตรการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี ๒๕๖๘ มีการยกระดับการปฏิบัติการและมีการดำเนินงานที่เข้มข้นมากขึ้น โดยยึดพื้นที่ที่มีปัญหาเป็นตัวตั้งและบริหารจัดการร่วมกันจากหลายฝ่ายข้ามเขตป่าและเขตการปกครองแบบบูรณาการ ที่คำนึงถึงทั้งมิติทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม การประกอบอาชีพ การปกครอง ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และวิชาการ ซึ่งเมื่อถูกนำไปสู่การปฏิบัติโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และมีกลไกการสนับสนุนงบประมาณเสริมการปฏิบัติงานในพื้นที่ให้ครอบคลุมพื้นที่อย่างทั่วถึงมากขึ้น จะสามารถบรรเทาสถานการณ์ฝุ่นละอองในปี ๒๕๖๘ ได้

๕. <u>ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้</u>

ไม่มี

๖. <u>ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</u>

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๗ มีมติเห็นชอบต่อมาตรการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี ๒๕๖๘ พร้อมกลไกการบริหารจัดการและมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและนายกรัฐมนตรีพิจารณาลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการเพื่อการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศต่อไป

๗. <u>ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง</u>

ไม่มี

๘. <u>ข้อเสนอของหน่วยงานของรัฐ</u>

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

๘.๑ ให้ความเห็นชอบมาตรการรับมือสถานการณ์ไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละออง ปี ๒๕๖๘ พร้อมกลไกการบริหารจัดการ และมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงานต่อไป

๘.๒ รับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการเพื่อการจัดการปัญหามลพิษทางอากาศและผลการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๗

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายเฉลิมชัย ศรีอ่อน)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรมควบคุมมลพิษ
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๙๘ ๒๓๓๒ (จุฬาลักษณ์)
โทรสาร ๐ ๒๒๙๘ ๕๓๘๕
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ aqnis.web@gmail.com

สิ่งที่ส่งมาด้วย